

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2018-08-30

Närvarande: Justitieråden Kerstin Calissendorff, Erik Nymansson och Thomas Bull

Reglering av alkoglass m.fl. produkter

Enligt en lagrådsremiss den 28 juni 2018 har regeringen (Socialdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i alkohollagen (2010:1622),
2. lag om ändring i lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott,
3. lag om ändring i lagen (1958:205) om förverkande av alkoholhaltiga drycker m.m,
4. lag om ändring i lagen (1980:578) om ordningsvakter,
5. lag om ändring i lagen (1990:1157) om säkerhet vid tunnelbana och spårväg,
6. lag om ändring i ordningslagen (1993:1617),
7. lag om ändring i sjölagen (1994:1009),
8. lag om ändring i järnvägslagen (2004:519),

9. lag om ändring i luftfartslagen (2010:500),
10. lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av ämnesrådet Helena Rosén, biträdd av kanslirådet Mikael Lindman.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om ändring i alkohollagen

Allmänt

I lagrådsremissen lämnar regeringen förslag till vissa ändringar i alkohollagen (2010:1622). Förslaget är i huvudsak föranlett av att det under senare år både i Sverige och internationellt har lanserats alkoholhaltiga produkter avsedda att förtäras, men i annan form än dryck. Enligt remissen har nuvarande lagstiftning visat sig otillräcklig för att uppnå en lämplig skyddsnivå för att motverka de medicinska och sociala skadeverkningar som kan förknippas med produkterna. I nuläget kan de i princip fritt införas och säljas utan t.ex. krav på kontroll av ålder och berusning. Det förhållandet framstår som mindre väl förenligt med den svenska alkoholpolitiken.

Enligt förslagen införs en ny definition av vissa alkoholhaltiga varor, "alkoholdrycksliknande preparat", avsedd att omfatta varor med en alkoholhalt som överstiger 2,25 volymprocent och som i allt väsentligt kan eller bör jämföras med alkoholdrycker. Termen alkoholdrycksliknande preparat kan i sig te sig väl teknisk för de varuslag som åsyftas (glass, gelégodis, pulver m.m.), men den föreslagna definitionen och den ledning som lämnas i lagförslagets 10 a § ter sig acceptabel för att avgränsa tillämpningsområdet.

De "alkoholdrycksliknande preparaten" avses så långt det är ändamålsenligt bli reglerade på samma sätt som alkoholdrycker i alkohollagen.

Även vissa andra lagar berörs av ett införande av den nya kategorien "alkoholdrycksliknande preparat", såsom lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott, lagen (1990:1157) om säkerhet vid tunnelbana och spårväg, sjölagen (1994:1009), järnvägslagen (2004:519), luftfartslagen (2010:500) samt ordningslagen (1993:1617) där ändringar främst sker i straffbestämmelserna. De ändringarna medför emellertid även en viss ytterligare utvidgning av straffbestämmelsernas tillämpningsområde såtillvida att termen "alkoholhaltiga drycker" ersätts med "alkohol". Det spelar då ingen roll för straffbestämmelsens tillämpning vilket slag av alkoholhaltig produkt som har intagits. Intag av t.ex. teknisk sprit och andra produkter som inte är avsedda att förtäras undantas inte från tillämpningsområdet.

Vid föredragningen i Lagrådet har upplysts att förslaget till ändring av rubriken till lagen (1958:205) om förverkande av alkoholhaltiga drycker m.m. (till lag om förverkande av alkohol m.m.) – utöver de i remissen föreslagna följdändringarna vid hänvisningar till förverkandelagen i vissa lagar – även föranleder ett behov av sådana följdändringar i smittskyddslagen (2004:168), socialtjänstlagen (2001:453), lag (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor, lag (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel, lag (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, lag (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lag (1985:12) om kontroll av berusningsmedel på sjukhus och narkotikastrafflagen (1968:64). Detta behov kommer enligt uppgift till Lagrådet att tillgodoses vid ärendets fortsatta beredning.

I 1 kapitlet i alkohollagen finns ett avsnitt med definitioner av termer använda i lagen. Definitionerna inleds ”Med xxx avses...”. Alkoholdryck definieras i 5 § (med angivande av underkategorier närmare definierade i 6-9 §§) och alkoholhaltigt preparat i 10 §. Remissens förslag till definition av en underkategori till alkoholhaltiga preparat – alkoholdrycksliknande preparat – framgår i ett nytt stycke i 10 §. Därefter anges i en ny 10 a § de faktorer som särskilt ska beaktas vid bedömningen av om en vara är ett alkoholdrycksliknande preparat. Förslagets utformning avviker således från mönstret för övriga definitioner. Lagrådet föreslår att 10 § inte ändras och att substansen av det föreslagna andra stycket samt förslagets 10 a § istället tillsammans bildar en 10 a § enligt följande.

Med ett *alkoholdrycksliknande preparat* avses ett alkoholhaltigt preparat som ur konsumtionssynpunkt är att jämställa med alkoholdrycker eller annars kan antas användas som berusningsmedel.

Vid bedömningen av om ett alkoholhaltigt preparat uppfyller villkoren i första stycket ska följande särskilt beaktas

1. preparatets sammansättning och smak,
2. om det genom upptining, kylning, avskiljning av beståndsdelar eller tillförsel av vätska går att omvandla preparatet till en alkoholdryck, eller
3. hur det marknadsförs.

Bestämmelserna i 6 kap. 6–9 §§ och 10 § 3 ska inte tillämpas på alkoholdrycksliknande preparat.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.